

2005. június 9., csütörtök

P6_TA(2005)0244

Társadalmi beilleszkedés az új tagállamokban

Az Európai Parlament állásfoglalása a társadalmi beilleszkedésről az új tagállamokban (2004/2210(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Bizottságnak az új tagállamokban a társadalmi beilleszkedésről szóló belső munkadokumentumára (SEC(2004)0848),
- tekintettel az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződés I-3. és III-117. cikkére ⁽¹⁾,
- tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
- tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság jelentésére és az Állampolgári jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság, valamint a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság véleményeire (A6-0125/2005),
- A. mivel az Európai Tanács 2000. márciusi lisszaboni, 2000. decemberi nizzai és 2001. márciusi stockholmi ülésén a tagállamok vállalták a foglalkoztatás minőségének és továbbfejlesztésének elősegítését a szegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentése érdekében, továbbá a gazdasági és társadalmi kohézió megerősítését a nyitott koordináció módszerének felhasználásával,
- B. mivel a nem kormányzati szervezetek jelentős szerepet játszanak a társadalmi beilleszkedés problémáinak feltárásában és a közvélemény számára történő tudatosításában, társadalmi tudatformáló programok kidolgozása és hatékony kivitelezése révén,
- C. mivel a foglalkoztatáshoz való hozzájutás biztosítása a társadalmi beilleszkedés támogatásának egyik legfontosabb eszköze, és mivel a szociális partnerek fontos szerepet töltenek be e területen, különösen a legveszélyeztetettebb csoportok munkavállalásának támogatása révén a 2003-as foglalkoztatási iránymutatások ⁽²⁾ 7. iránymutatásában meghatározott módon,
- D. mivel a nemeknek a munkapiacra való megoszlása olyan, hogy az új tagállamokban a nőket főként alacsonyabb fizetésű munkakörökben alkalmazzák,
- E. mivel az új tagállamokban a piacorientált gazdaságra való áttérés egy új társadalmi jelenséget hozott létre, a munkanélküliséget, ami szorosan kapcsolódik a szegénységhez és a társadalmi kirekesztéshez,
- F. mivel az új tagállamokban a magas munkanélküliség egyik oka a munkaerő mobilitásának hiánya, mely megakadályozza a munkavállalókat abban, hogy a magas munkanélküliségű régiókból a munkaerőhiánnyal küzdő régiókba költözzenek,
- G. mivel adatokkal alátámasztott uniós szinten harmonizált mutatók összehasonlítása nélkül nem lehetséges a társadalmi kirekesztés problémáját a 25 tagállamból álló Európai Unióban felmérni, figyelembe véve, hogy a 10 új tagállamban azonban még nem állnak rendelkezésre teljes körű globális és aktuális adatok,
- H. mivel az Európai Bizottság fent említett munkadokumentuma megállapítja, hogy az új tagállamokban a társadalmi beilleszkedés szempontjából nagy problémát jelent a foglalkoztatás alacsony szintje, az egészségügyi szolgáltatások elégtelensége és hiányossága, a hátrányosan megkülönböztetett kisebbségek, köztük kiemelten a romák problémáinak elégtelen kezelése,
- I. mivel az új tagállamokban a munkanélküliség mellett jelentős problémát jelent a családok felbomlása és az ennek következményeként megjelenő elszegényedés is, ami újabb társadalmi kirekesztéshez vezet,

⁽¹⁾ HL C 310, 2004.12.16.

⁽²⁾ A Tanács 2003. július 22-i 2003/578/EK határozata a tagállamok foglalkoztatási politikáira vonatkozó iránymutatásokról (HL L 197., 2003.8.5., 13. o.)

2005. június 9., csütörtök

- J. mivel az összes kisebbség még jobban ki van téve a társadalmi kirekesztésnek, és ez szorosan összefügg azzal, hogy az oktatás és a szakképzés tekintetében még mindig nem élvez kellő mértékű támogatást,
- K. mivel az új tagállamokban gazdasági reformok voltak és lesznek szükségesek az erős és versenyképes gazdaság eléréséhez, létfontosságú a veszélyeztetett csoportok, különösen az idősek, a gyermekek, a kisebbségek és a fogyatékkal élők társadalmi kirekesztése elleni küzdelem,
- L. mivel az új tagállamokban egyre nagyobb nehézséget okoz az önkormányzati rendszer finanszírozása, és ez hosszú távon a rendszer működőképességét veszélyezteti,
- M. mivel az új tagállamok kormányai egyre több feladatot hárítanak az önkormányzati rendszerre, miközben a feladatok ellátásához szükséges többletforrásokat többnyire nem biztosítják kellő mértékben a költségvetésből, és mivel néhány új tagállamban hiányos a szociális szolgáltatások megfelelő szabályozása,
- N. mivel az új tagállamok többségében hiányzik a politikai akarat arra vonatkozóan, hogy a közvetett pénzügyi ösztönzőket (pl. a célzott adó- és járulékkedvezményeket) a társadalmi kirekesztés nehézségével küzdő csoportok felzárkóztatása és munkaerőpiaci integrálása érdekében határozottan és széles körűen alkalmazzák,
- O. mivel a szociális partnerek kulcsfontosságú szerepet töltenek be a társadalmi beilleszkedésben,
1. úgy ítéli meg, hogy az új tagállamokban fel kell gyorsítani a társadalmi beilleszkedés folyamatát és több forrást kell biztosítani e célra oly módon, hogy a nők, a gyermeküket egyedül nevelő szülők, a pályakezdekők, az idősek, a betegek vagy fogyatékkal élők, a fogyatékkal élőket vagy időseket hosszútávon gondozók és a szülői felügyelet hiánya miatt hátrányos helyzetű vagy veszélyeztetett gyermekek, továbbá a nyelvi kisebbségek, a menekültek, a roma és valamennyi, az Unió területén található etnikai kisebbség helyzetén alapvetően javítani lehessen, nem elfelejtkezve a nagy írásban élőkről: a hajléktalanokról és a függőségek (alkoholizmus és kábítószer) áldozatairól;
  2. fenntartja, hogy azok számára, akik betegségük, idős koruk, fogyatékoságuk miatt, vagy amiatt, hogy nincsen számukra megfelelő munka, nem tudnak megélhetésükről gondoskodni, a társadalombiztosításon keresztül megfelelő jövedelmet kell biztosítani, az eddiginél nagyobb figyelmet szentelve a létminimum szintjeinek; úgy véli, hogy a juttatásoknak el kell érniük azt a szintet, hogy a társadalmi veszélyeztetettség észlelésekor elhárítsák a szegénységet; úgy véli, hogy a nélkülözés idején nyújtott segítségnek meg kell szüntetnie a szegénység okait, és meg kell akadályoznia a szociális segélyektől való hosszú távú függést;
  3. felhívja az új tagállamokat, hogy fordítsanak nagyobb figyelmet a jogalkotásra a szociális szolgáltatások területén, különös tekintettel a beavatkozásra, és bátorítsák e csoportoknak a szociális gazdaságba való bevonását, és az Európai Szociális Alap és a többi strukturális alap célzott felhasználása révén támogatott fejlődést;
  4. sürgeti az új tagállamok kormányait, hogy politikáik kialakításában a társadalmi beilleszkedés hiányát társadalmi problémaként a lisszaboni stratégia részeként kezeljék;
  5. felkéri az új tagállamokat az oktatási intézkedések kiterjesztésére, az írástudatlanság felszámolására (beleértve a funkcionális és a valódi analfabétizmust egyaránt), különös tekintettel az összes kisebbség, különösen egyes országokban a romák igényeire, és az elkülönített (szegregált) oktatás megszüntetésére, illetve különösen a vidéki területek oktatási szükségleteinek figyelembe vételére;
  6. kiemeli annak szükségességét, hogy – egy mindenki számára azonos feltételek mellett nyitva álló magas szintű oktatási rendszerben – az eddiginél hatékonyabban biztosítsák a feltételeket egy gyorsan változó munkaerőpiacon; és fenntartja azt az álláspontját, hogy az egész életen át tartó tanulás lehetőségét mindenki számára elérhetővé kell tenni, korábbi képzettségtől, szociális helyzetétől, vagy fizetőképességtől függetlenül;

2005. június 9., csütörtök

7. felkéri az új tagállamokat a családoknak nyújtott szolgáltatások körének bővítésére, a gyermekekkel, illetve gondozásra szoruló idős családtagokkal rendelkező családfenntartók helyzetének javítása érdekében;
8. felhívja az új tagállamokat, hogy alakítsanak ki kezdeményező jellegű politikákat a különösen nehéz helyzetben lévő vagy szegénység által veszélyeztetett bevándorlók beilleszkedésének biztosítására;
9. felkéri a tagállamokat a civil szervezetek, a szakmai és szociális szervezetek, különösképpen a nem kormányzati szervezetek, a vallási vagy nem-vallási társulások, a szakszervezetek és munkáltatói szervezetek mozgósítására a szegénység elleni küzdelemben történő aktív részvétel érdekében, azonban anélkül, hogy a tagállami hatóságok erőfeszítéseinek helyét átvennék; valamint felszólítja a tagállamokat, hogy teremtsenek kedvező jogi és pénzügyi feltételeket ezen szervezetek számára a szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelemben;
10. felkéri a kormányokat, hogy a társadalmi beilleszkedést elősegítő politikájuk kialakítása során különös figyelmet fordítsanak a gyerekek szegénységének visszaszorítására;
11. sürgeti a Bizottságot a szegénységi statisztikák és a szegénység meghatározására vonatkozó kritériumok harmonizálásának mielőbbi befejezésére, annak érdekében, hogy az EU-25 területén ugyanazon az alapon legyen a társadalmi kirekesztés mértéke összehasonlítható, mint az EU-15-ben volt, az tagállamok egyedi jellemzőinek figyelembe vételével;
12. sajnálja, hogy az új tagállamokból kevés statisztikai adat áll rendelkezésre, ezért felszólítja e tagállamokat a nemek szerint lebontott aktuális és összehasonlítható adatok gyűjtésére és nyilvánosságra hozatalára, hogy figyelemmel lehessen követni az új tagállamokban a társadalmi integráció alakulását; úgy véli, hogy meg kell valósítani a tapasztalat és a legjobb gyakorlat kétoldalú cseréjét, valamint a hasonló kihívásokkal szembenező tagállamok intenzívebb együttműködését;
13. felhívja a Tanácsot és különösen az új tagállamok kormányait, hogy vegyék fontolóra az önkormányzatok eladósodásából fakadó lehetséges veszélyeket az új tagállamokban, melyek ténylegesen aláaknázzhatják a feladataik ellátásához szükséges képességeiket, ezáltal területileg megosztva az Európai Uniót, és hogy dolgozzanak ki hosszú távú stratégiát a helyzet érezhető javítására;
14. felhívja a Tanácsot, és különösen az új tagállamok kormányait, hogy fontolják meg egy hosszú távú stratégia kidolgozását, mely lehetővé teszi a helyi hatóságok pénzügyi helyzetének érezhető javulását;
15. felhívja a Tanácsot, és különösen az új tagállamok kormányait, hogy fontolják meg a jelenleginél nagyobb mértékű való hozzájárulást a helyi önkormányzatok társadalmi beilleszkedésre vonatkozó feladatainak ellátásához szükséges forrásokhoz;
16. felhívja a Bizottságot, hogy támogassa a tagországokkal történő együttműködési mechanizmusok kialakítását azon szövegek kidolgozásában, amelyek elérhetővé teszik a veszélyeztetett népesség és a kisebbségek számára a jogaikhoz való hozzáférést (jogsegély, információs központok és ingyenes tanácsadás, stb.) és ösztönözze a tagállamokat helyi szintű, harmonizált közösségi stratégiák létrehozására a társadalmi beilleszkedés témájában;
17. felkéri az új tagállamokat, hogy tegyenek az eddiginél jelentősebb erőfeszítéseket a lakásprobléma megoldása és annak érdekében, hogy megfizethetőbb lakásokat építsenek, különösen a helyi önkormányzatok építkezési projektjeinek támogatása révén, segítve a legveszélyeztetettebb csoportokat;
18. felhívja az új tagállamokat, hogy társadalmi integrációs politikájuk keretében foglalkozzanak a hajléktalansággal, mint a társadalmi kirekesztés egyik szélsőséges formájának kérdésével, mivel ez a probléma minden egyes országban ezreket – különösen nőket – érint;

2005. június 9., csütörtök

19. kéri kormányzati koncessziók alkalmazását, annak érdekében, hogy a lakáshitelek a szociálisan gyengébb helyzetben lévő célcsoportok számára is elérhetőbbé váljanak;
20. felhívja az új tagállamokat, hogy biztosítsanak elegendő forrásokat a mindenki számára elérhető minőségi élethosszig tartó tanulási rendszerek biztosítására, mely lehetővé teszi az egyének számára, hogy javítsák a képzések szintjét; egyúttal ne feledkezzenek meg a foglalkoztatási folyamat során legveszélyeztetettebb személyek integrációját megkönnyítő egyedi intézkedések végrehajtásáról sem;
21. felkéri az új tagállamokat, hogy az eddiginél hatékonyabban ösztönözzék a kisebbségek társadalmi befogadását, a romák oktatási feltételeinek javítását, a hátrányos helyzetű gyermekek részére nyújtott kiegészítő támogatási rendszert megfelelő társadalmi integrációs programok kidolgozásával;
22. felhívja az új tagállamokat, hogy az eddiginél hatékonyabban mozdítsák elő a fogyatékkal élő személyek társadalmi integrációját, és hozzanak létre megfelelő oktatási, szakképzési és foglalkoztatás-támogató programokat;
23. felhívja az új tagállamokat, hogy vizsgálják felül gazdaságpolitikájukat az Európai Uniónak a lisszaboni stratégia félidei felülvizsgálata során elfogadott következtetései fényében; felhívást intéz arra, hogy e felülvizsgálatot a tartós, magas színvonalú munkahelyek megteremtésének előmozdítására kell elvégezni; felhívást intéz a vállalkozás szabadságát megkönnyítő intézkedések meghozatalára, anélkül hogy azok Közösségen belüli dömpinget eredményeznének;
24. kiemeli annak szükségességét, hogy az új tagállamokban – azzal a céllal, hogy a lisszaboni stratégiában lefektetett célok fényében, az eddiginél hatékonyabban használják ki a munkaerőt – tegyenek lépéseket az azonos képzettséggel rendelkező és azonos pozícióban dolgozó férfiak és nők bére közötti különbségek kiegyenlítésére;
25. felszólítja a Bizottságot, hogy rendszeresen vizsgálja felül az EK-Szerződés 13. cikkén alapuló, diszkriminációellenes jogszabályok körét és kezdeményezzen megfelelő eljárásokat azokkal a tagállamokkal szemben, amelyek az idevonatkozó irányelveket nem megfelelő módon vagy nem megfelelő időben ültetik át, illetve alkalmazzák;
26. felhívja az új tagállamok kormányait, hogy tegyenek megfelelő előkészületeket, hogy az euróra való áttérés ne sodorja szegénységbe a társadalom nagy csoportjait, főként az alacsony nyugdíjból élőket és a szociális jövedelemből élőket, akik közt túlnyomórészt nők vannak;
27. felhívja a Bizottságot, hogy fejlessze a fent említett belső munkadokumentumában előírt intézkedéseket a polgári szabadságjogok, az alapvető jogokhoz való hozzáférés és a diszkrimináció minden formája elleni küzdelem területén tapasztalható hiányosságokra történő további összpontosítással egy átfogó összefoglaló elemzés irányába, és ajánljon megfelelő ellenőrzési eszközöket az esetleges szankciók kidolgozására vonatkozó munka megkönnyítésére;
28. felhívja a Bizottságot, hogy határozzon meg és építsen ki közös prioritási csomagot vagy biztonsági zónát („red line”), amely az Unión belül közös alapul szolgálhat a joghoz való hozzáférés, és ebben a témában a jog megközelítésének egységesítésében;
29. kéri a Bizottságot és az új tagállamokat, hogy együttesen különítsenek el az eddiginél jelentősebb pénzügyi forrásokat az új tagállamok számára a nemzeti cselekvési tervek finanszírozására és az Európai Tanács rendkívüli 1997. novemberi foglalkoztatási ülése (luxemburgi foglalkoztatási csúcstalálkozó) által kitűzött célok elérésére, és felhívja a Bizottságot, hogy támogassa a helyes gyakorlat cseréjét a régi és új tagállamok között;
30. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezen állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint a helyi hatóságok képviselőinek; kéri továbbá a tagállamokat, hogy tájékoztatásul továbbítsák ezen állásfoglalást a területükön elismert valamennyi etnikai kisebbség képviselőinek.